

DOI: <https://doi.org/10.37000/ebbsl.2026.09.08>

УДК 658.5:330.131.7

Ольга КІБІК,

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри економіки та менеджменту

Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса, Україна

ORCID 0009-0008-6495-0810

email: kibik@ukr.net

БІЗНЕС-АКСЕЛЕРАТОРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДПОВІДАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПІДПРИЄМНИЦТВОМ У ПУБЛІЧНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Анотація

Актуальність. В сучасних умовах постає необхідність формування нових підходів до підтримки інноваційного підприємництва. Особливого значення набувають бізнес-акселератори як інструмент інституційного забезпечення розвитку стартапів, здатний поєднувати ринкову ефективність із формуванням публічної цінності.

Метою статті є обґрунтування організаційно-економічних засад функціонування бізнес-акселераторів як інструменту відповідального управління інноваційним підприємництвом у публічній економіці.

Методи дослідження. Використано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: аналіз і синтез, системний підхід.

Отримані результати. У роботі уточнено економічну сутність бізнес-акселератора як інструменту публічної економіки та відповідального управління інноваційним підприємництвом. Обґрунтовано роль акселераторів у формуванні публічної цінності. Розкрито зміст категорії відповідального управління інноваційним підприємництвом через систему принципів. Сформовано багатовимірну систему оцінювання ефективності бізнес-акселераторів.

Практична цінність роботи полягає у можливості використання запропонованих підходів органами державної влади, регіональними інституціями розвитку, акселераційними програмами при формуванні та оцінюванні політики підтримки інноваційного підприємництва, розробці програм акселерації з урахуванням принципів відповідальності.

Висновки. Доведено, що бізнес-акселератори виступають ефективним інструментом реалізації політики відповідального інноваційного розвитку в публічній економіці, забезпечуючи поєднання економічної результативності та суспільної цінності. Їх ефективність визначається рівнем інтеграції в інноваційну екосистему та застосуванням комплексного підходу до оцінювання результатів.

Ключові слова: бізнес-акселератор, інноваційне підприємництво, відповідальне управління, публічна економіка, інноваційна екосистема, акселераційна програма, публічна цінність, адаптивне управління.

UDC 658.5:330.131.7

Olha KIBIK,

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Economics and Management,
National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine
ORCID 0009-0008-6495-0810
email: kibik@ukr.net

BUSINESS ACCELERATORS AS AN INSTRUMENT OF RESPONSIBLE GOVERNANCE OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN THE PUBLIC ECONOMY

Abstract

Relevance. In the contemporary context, there is an increasing need to develop new approaches to supporting innovative entrepreneurship. Business accelerators are gaining particular significance as instruments of institutional support for startup development, capable of combining market efficiency with the creation of public value.

The purpose of the article is to substantiate the organizational and economic foundations of business accelerator functioning as a tool for responsible management of innovative entrepreneurship within the public economy.

Research methods. The study employs analysis and synthesis, systems approach.

Results. The paper refines the economic essence of business accelerators as instruments of the public economy and of responsible management of innovative entrepreneurship. The role of accelerators in the formation of public value is substantiated. The content of the category of responsible management of innovative entrepreneurship is revealed through a system of principles. A multidimensional framework for evaluating the effectiveness of business accelerators is developed.

Practical value lies in the applicability of the proposed approaches by public authorities, regional development institutions, and acceleration programs in the design and evaluation of policies supporting innovative entrepreneurship, as well as in the development of acceleration programs based on the principles of responsibility.

Conclusions. The study demonstrates that business accelerators constitute an effective instrument for implementing policies of responsible innovative development within the public economy, ensuring a balance between economic performance and societal value. Their effectiveness is determined by the degree of integration into the innovation ecosystem.

Keywords: business accelerator; innovative entrepreneurship; responsible governance; public economy; innovation ecosystem; acceleration programme; public value; adaptive management.

Вступ. Інноваційне підприємництво є одним із ключових чинників структурної модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності та формування нових джерел довгострокового зростання. Водночас для публічної економіки важливим є не лише стимулювання кількості стартапів, а й забезпечення такої моделі їх розвитку, яка відповідає суспільним потребам, знижує ризики та створює вимірювану публічну цінність.

У цьому контексті бізнес-акселератори набувають особливого значення як інструмент інституційної підтримки ранніх інноваційних компаній. За підходом OECD, акселератори є короткостроковими інструментами підтримки, що допомагають найперспективнішим бізнес-структурам швидше досягати ключових етапів розвитку, отримувати управлінські компетентності та готуватися до зовнішнього фінансування [1]. Разом із тим сучасна концепція відповідальних інновацій передбачає, що комерціалізація інновацій має здійснюватися в умовах довіри, підзвітності та орієнтації на ринковий та суспільний результат.

Актуальність теми зумовлена тим, що в умовах цифровізації, соціальних трансформацій та переосмислення ролі держави в підтримці інновацій постає потреба в нових управлінських підходах до організації акселераційних програм. Ідеться про інтенсивне просування стартапів, формування відповідальних механізмів відбору, супроводу, фінансування й оцінки інноваційних проєктів у межах публічної економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика розвитку бізнес-акселераторів, інноваційного підприємництва та інноваційної інфраструктури відображена у працях Н.Г. Гребенник, О.В. Лабунської [2], В.В. Зянька [3], І.М. Вахович, О.М. Лютак, Н.В. Ковальчук [4], Й. Гаусберга, С. Коррека, М. Бліемеля, Р. Флореса та інших. Н. Г. Гребенник і О. В. Лабунська обґрунтовують роль бізнес-акселераторів як елементу інноваційної екосистеми України, що забезпечує менторську, фінансову та комунікаційну підтримку стартапів і бізнесу [2]. В.В. Зянько розкриває сутність інноваційного підприємництва, його організаційно-економічні форми та механізми регулювання [3]. І.М. Вахович, О.М. Лютак і Н.В. Ковальчук акцентують увагу на сучасних тенденціях розвитку інноваційного підприємництва в Україні [4].

Окремі уваги заслуговують дослідження, присвячені управлінню інноваційним підприємництвом в умовах сучасних трансформацій. У таких роботах акцентується, що розвиток інноваційного бізнесу потребує не лише приватної ініціативи, а й комплексної інституційної підтримки, здатної забезпечити стабільний зв'язок між освітою, наукою, підприємницьким середовищем і державними механізмами стимулювання. Саме в цьому аспекті бізнес-акселератори можуть розглядатися як інструмент публічної економіки, який сприяє зменшенню бар'єрів входу в інноваційну діяльність, підвищенню якості підприємницьких проєктів і кращому використанню суспільних ресурсів [5].

Й. Гаусберг і С. Коррек істотно розширили теоретичне розуміння бізнес-акселераторів, систематизувавши основні напрями досліджень, їхні функції та місце в структурі підтримки підприємництва [6]. М. Бліемель, Р. Флорес, С. де Клерк і М. Майлз, своєю чергою, показали значення акселераторів як інфраструктури підприємницьких кластерів та елементу регіональних

інноваційних екосистем [7]. Водночас логіка їхніх досліджень створює підґрунтя для подальшого розгляду акселераторів як інструменту підтримки стартапів та механізму формування публічної цінності в системі інноваційної політики.

Водночас аналіз наукових публікацій дає підстави стверджувати, що, попри зростання інтересу до теми бізнес-акселераторів, у наявній літературі все ще недостатньо розкрито саме їх функціонування в умовах публічної економіки. Більшість авторів зосереджується на загальній характеристиці акселераторів, або на проблемах інноваційного підприємництва в цілому, тоді як питання їх організаційно-економічного механізму, впливу на формування публічної цінності, ролі в реалізації інноваційної політики та оцінювання суспільно-економічної ефективності залишаються недостатньо опрацьованими. Відповідно подальшого наукового опрацювання потребують питання розвитку бізнес-акселераторів саме як інструменту інноваційного підприємництва в умовах публічної економіки, що й зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Метою наукової статті є обґрунтування організаційно-економічних засад функціонування бізнес-акселераторів як інструменту відповідального управління інноваційним підприємництвом у публічній економіці.

Завданнями даного дослідження є уточнити роль бізнес-акселераторів та інноваційного підприємництва в інноваційній екосистемі; розкрити зміст категорії «відповідальне управління інноваційним підприємництвом» та показати роль бізнес-акселераторів у реалізації принципів підзвітності, інклюзивності та публічної цінності; охарактеризувати функції та ключові елементи організаційно-економічного механізму функціонування бізнес-акселератора в умовах публічної економіки; сформулювати систему показників для оцінювання ефективності бізнес-акселераторів як інструменту відповідального управління інноваційним підприємництвом, визначити основні напрями подальшого розвитку бізнес-акселераторів у публічній економіці з урахуванням вимог відповідальності, інклюзивності та стійкого інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бізнес-акселератор доцільно розглядати як спеціалізовану інфраструктурну та сервісну організацію, що забезпечує прискорений розвиток інноваційних підприємницьких проєктів через короткострокову інтенсивну програму навчання, менторства, стратегічного супроводу та підготовки до залучення капіталу. Його місце в інноваційній екосистемі визначається посередницькою функцією між стартапом, інвестором, експертним середовищем, публічними інституціями й ринком [2; 8].

На відміну від бізнес-інкубаторів, акселератори переважно орієнтуються не на довготривале забезпечення інфраструктурою, а на досягнення конкретних результатів у стислі терміни: перевірку бізнес-моделі, уточнення ціннісної пропозиції, масштабування продукту та вихід на інвестиційний ринок. Саме тому акселератор виступає елементом підтримки підприємництва та інструментом управління траєкторією розвитку інноваційного проєкту.

Поняття відповідального управління у сфері інноваційного підприємництва доцільно пов'язувати з таким типом організації процесів, за якого управлінські рішення орієнтуються на баланс економічної ефективності, суспільної корисності, етичної прийнятності та довгострокової стійкості. OECD визначає відповідальну інновацію як розвиток і комерціалізацію технологій в умовах довіри, відповідності демократичним цінностям, чутливості до соціальних потреб та підзвітності суспільству [9].

У прикладному вимірі це означає, що акселераційні програми мають допомагати підприємцям швидше зростати та формувати в них управлінську культуру прозорості, дотримання етичних норм, врахування інтересів стейкхолдерів, екологічних та соціальних наслідків інновацій. Для публічної економіки такий підхід є принциповим, оскільки частина акселераторів функціонує за участю публічних ресурсів, а отже їхня результативність повинна вимірюватися не лише комерційною віддачею, а і суспільним ефектом.

У публічній економіці бізнес-акселератори виконують роль інструменту зниження бар'єрів входу для інноваційних підприємців та засобу корекції ринкових збоїв, пов'язаних із нестачею інформації, капіталу, мережевих зв'язків та управлінських компетентностей. Державна політика може стимулювати ефективну систему інкубації та акселерації через якісний відбір бізнесів, належний пакет послуг, управління ефективністю та адаптацію підтримки до змін середовища [9].

Світовий банк також звертає увагу на те, що якість послуг, які надають публічні посередницькі структури підтримки підприємництва, істотно впливає на формування стійкого та якісного потоку інноваційних проєктів. Це означає, що акселератор у системі публічної економіки повинен бути не формальним розподільником ресурсів, а професійною інституцією, здатною здійснювати селекцію, навчання, наставництво, координацію та супровід інноваційних рішень [10].

Публічний вимір діяльності акселератора проявляється також у його здатності генерувати ефекти, що виходять за межі окремого стартапу. До таких ефектів належать створення робочих місць, поширення підприємницьких компетентностей, підтримка інклюзивного підприємництва, посилення регіональних мереж взаємодії та підвищення інноваційної спроможності територій.

У контексті інноваційної екосистеми інтегрованість бізнес-акселератора доцільно розуміти як ступінь його вбудованості в мережу взаємодії з університетами, органами влади, інвесторами, кластерами та інституціями розвитку. Ступінь такої інтеграції може визначатися кількістю та сталістю партнерств, участю акселератора в розробленні й реалізації регіональних та національних стратегій, наявністю спільних освітніх, дослідницьких і

підприємницьких проєктів, спільним використанням ресурсів, інфраструктури й кадрового потенціалу.

Відповідальне управління акселератором доцільно розглядати як систему принципів, процедур та інструментів, що забезпечують узгодження інтересів стартапів, інвесторів, держави, громадянського суспільства та локальної економіки. Така система має включати кілька взаємопов'язаних складових:

1. Прозорість і підзвітність, що передбачає застосування відкритих критеріїв відбору, чіткі правила участі, зрозумілі умови фінансування та регулярне звітування про результати програми.

2. Орієнтація на суспільні потреби, що передбачає відбір інноваційних проєктів із потенціалом розв'язання економічних, соціальних, екологічних або інституційних проблем.

3. Інклюзивність, тобто розширення доступу до акселераційних послуг для жінок, молоді, представників недостатньо представлених груп, регіональних команд та університетських стартапів.

4. Адаптивність, яка дає змогу змінювати модулі підтримки, архітектуру менторства та форми взаємодії залежно від галузі, стадії проєкту й динаміки ринку.

5. Оцінювання публічної цінності, що передбачає моніторинг інвестиційних, фінансових показників та суспільного результату акселераційної програми.

Практична реалізація відповідального управління потребує використання комплексу організаційно-економічних інструментів. До них належать конкурсні механізми відбору, менторські ради, партнерські угоди з університетами та громадами, грантове й змішане фінансування, КРІ-орієнтований моніторинг, а також постпрограмний супровід випускників.

Особливого значення набуває поєднання публічних і приватних джерел ресурсного забезпечення. Такий підхід дозволяє, з одного боку, зберігати орієнтацію на суспільний ефект, а з іншого - не втрачати ринкову дисципліну, вимоги до якості проєктів і результативності підтримки. У цьому полягає одна з головних переваг акселератора як інструменту відповідального управління. Він здатний поєднати логіку підприємницької ефективності з логікою публічної цінності.

Оцінювання ефективності акселераційних програм доцільно здійснювати з урахуванням підходів, напрацьованих у сфері аналізу бюджетних програм, оскільки значна частина інноваційних ініціатив фінансується за рахунок публічних коштів або міжнародної технічної допомоги. Нормативні документи Міністерства фінансів та центральних органів виконавчої влади передбачають, що аналіз ефективності програми має розпочинатися з оцінки узгодженості цілей, завдань і заходів, а результативність визначається через систему індексів, які відображають співвідношення фактичних і планових показників за економічним та соціальним вимірами. Для акселератора це означає необхідність порівнювати

заплановану кількість підтриманих стартапів, обсяг інвестицій, створених робочих місць, охоплення цільових груп із фактичними значеннями, розраховувати інтегральні показники економічного й соціального ефекту програми.

Практика оцінювання бюджетних програм також передбачає використання поєднання кількісних і якісних індикаторів, включаючи офіційну статистику, фінансову звітність, результати соціологічних та експертних опитувань. У контексті бізнес-акселератора це дає змогу, з одного боку, формалізувати вимірювання результатів (коефіцієнти виконання ключових показників, індекс економічної ефективності, інтегральний показник результативності), а з іншого – доповнити їх експертною оцінкою якості менторських послуг, релевантності навчальних модулів, задоволеності учасників та впливу програми на розвиток місцевої інноваційної екосистеми. Такий підхід дозволяє розглядати акселераційну програму не лише як інструмент підтримки окремих стартапів, а як повноцінну публічну інвестицію, ефективність якої має підтверджуватися системним аналізом досягнутих економічних і соціальних результатів.

Основні групи показників представлено у таблиці 1.

Сформована система показників має багатовимірний характер і орієнтована на формування комплексного профілю ефективності бізнес-акселератора. Такий підхід дозволяє уникнути надмірного спрощення результатів і врахувати різні аспекти діяльності акселератора як економічної, сервісної та публічної інституції.

Таблиця 1

**Показники оцінювання ефективності бізнес-акселератора
в системі публічної економіки**

Показники	Зміст оцінювання	Конкретні індикатори	Практичне значення
Ресурсні	Оцінюють ресурсну спроможність акселератора забезпечувати якісну підтримку стартапів через фінанси, експертизу, партнерства та інфраструктуру.	Обсяг бюджетного, грантового, приватного та змішаного фінансування; кількість менторів і експертів; частка менторів із практичним досвідом запуску бізнесу; кількість партнерів; доступ до юридичних, маркетингових, технічних, фінансових сервісів; наявність коворкінгу, цифрової платформи, лабораторної або тестової бази.	Дають змогу визначити, чи має акселератор достатню ресурсну базу для стабільного функціонування та чи спроможний він забезпечити повний цикл підтримки інноваційного проєкту.

Показники	Зміст оцінювання	Конкретні індикатори	Практичне значення
Процесні	Характеризують якість організації акселераційної програми, прозорість процедур, інтенсивність взаємодії та здатність програми адаптуватися до потреб учасників.	Прозорість критеріїв відбору; конкурс на одне місце; тривалість та кількість навчальних модулів програми; кількість годин менторства; частота трекінгових сесій; рівень відвідуваності; частка учасників, що завершили програму; індекс задоволеності учасників; швидкість коригування змісту програми під галузеві чи кризові умови.	Дозволяють оцінити формальну наявність програми, управлінську якість, інтенсивність супроводу та операційну ефективність.
Ринкові	Відображають безпосередні результати акселерації для стартапів і підприємницьких структур у вигляді комерціалізації, масштабування та інвестиційної привабливості.	Частка стартапів, що пройшли валідацію продукту; частка команд, які зареєстрували бізнес; частка стартапів, що вийшли на ринок; обсяг залучених інвестицій; середній чек інвестицій; виручка випускників; частка стартапів із повторним фінансуванням; виживаність через 1–3 роки; кількість експортно орієнтованих або масштабованих проєктів.	Показують, наскільки акселератор реально перетворює інноваційні ідеї на ринково життєздатні проєкти та сприяє економічному зростанню.
Публічні	Оцінюють суспільну віддачу акселератора як інструменту публічної економіки, з урахуванням інклюзивності, регіонального ефекту та внеску в екосистему.	Кількість створених робочих місць; частка учасників із недостатньо представлених груп; участь жінок, молоді, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, осіб з інвалідністю; регіональне охоплення програми; кількість спільних проєктів з університетами та громадами; внесок у розвиток локальної інноваційної екосистеми; соціальний, еколо-гічний або техноло-гічний ефект проєктів.	Дають можливість обґрунтувати доцільність публічної підтримки акселератора, оскільки показує його внесок не лише у приватний прибуток стартапів, а й у зайнятість, інклюзію та регіональний розвиток.

Показники	Зміст оцінювання	Конкретні індикатори	Практичне значення
Інституційні	Відображають ступінь інтеграції акселератора у систему публічної політики, регіонального розвитку та інноваційної інфраструктури.	Наявність формалізованих угод із органами влади, університетами, фондами розвитку; участь у реалізації регіональних чи національних програм; рівень відповідності державним пріоритетам інноваційної політики; наявність системи підзвітності та моніторингу.	Показують, наскільки акселератор є не ізольованим проектом, а складовою інституційного механізму підтримки інноваційного підприємництва.
Інклюзивно-орієнтовані	Фіксують здатність акселератора розширювати доступ до підприємницьких можливостей для соціально вразливих і недопредставлених груп.	Частка учасників із цільових груп; наявність адаптованих програм підтримки; доступ до мікрофінансування; спеціалізовані менторські модулі; індивідуалізація супроводу; частка випускників із цільових груп, які зберегли бізнес або працевлаштувалися.	Дозволяють оцінити відповідність акселератора принципам інклюзивної та відповідальної публічної економіки.
Довгострокові	Визначають стійкість результатів акселератора після завершення програми та його системний вплив на підприємницьке середовище.	Вживаність випускників через 3–5 років; повторні раунди інвестицій; зростання виручки; частка випускників, що стали менторами або інвесторами; внесок випускників у формування нових стартапів та мережних зв'язків в екосистемі.	Допомагають відрізнити короткостроковий ефект програми від її стратегічної результативності для економіки та інноваційної екосистеми.

Джерело: складено автором на основі [11; 12]

Водночас, залежно від цілей аналізу та суб'єкта оцінювання, можливе агрегування показників у інтегральний індекс ефективності. Зокрема:

- для держави пріоритетними є публічні, інституційні та інклюзивно-орієнтовані показники, що відображають суспільну віддачу та відповідність стратегічним цілям розвитку;
- для інвестора ключовими виступають ринкові та частково процесні показники, які характеризують інвестиційну привабливість і якість підготовки стартапів;
- для місцевих громад і регіонів визначальними є публічні, довгострокові та інституційні ефекти, пов'язані із зайнятістю, розвитком екосистеми та локальною економічною динамікою.

Інтегральний показник може бути розрахований як зважена сума нормалізованих індикаторів, при цьому система ваг визначається відповідно до пріоритетів відповідного суб'єкта оцінювання.

Система оцінювання ефективності бізнес-акселератора в публічній економіці має бути багатовимірною, оскільки одновимірні фінансові або кількісні метрики не відображають повною мірою його внесок у розвиток інноваційного підприємництва, інклюзивність та регіональну екосистему. Найбільш коректним є поєднання ресурсних, процесних, ринкових, публічних, інституційних і довгострокових показників, що дозволяє оцінювати акселератор одночасно як сервісну, економічну та публічну інституцію. Такий підхід дає можливість перейти від вузької оцінки успішності окремих команд до комплексного вимірювання ролі акселератора в інноваційній політиці та публічному управлінні розвитком підприємництва.

Інституційні показники, зокрема наявність формалізованих партнерств, участь у стратегічних програмах, системи моніторингу та підзвітності, виконують функцію операціоналізації ступеня інтегрованості акселератора в інноваційну екосистему. На їх основі може формуватися окремий інтеграційний субіндекс, що кількісно відображає вбудованість акселератора в публічну політику та регіональні інноваційні мережі.

Подальший розвиток бізнес-акселераторів як інструменту відповідального управління інноваційним підприємництвом у публічній економіці доцільно пов'язувати з кількома стратегічними векторами.

По-перше, необхідне посилення зв'язку акселераторів із регіональними та національними інноваційними стратегіями, щоб програми працювали не ізольовано, а як складова цілісної екосистеми.

По-друге, важливо інституціоналізувати критерії відповідальної інновації в процедурах відбору, менторства, оцінки ризиків і комунікації з інвесторами.

По-третє, слід розвивати інклюзивні акселераційні моделі, які розширюють доступ до підтримки для недопредставлених груп та територій, оскільки саме це підсилює соціальну віддачу публічної економіки.

По-четверте, перспективним є поєднання традиційних акселераційних форматів із цифровими, віртуальними та гібридними моделями підтримки, на що окремо вказує OECD у контексті цифровізації та міжнародалізації підприємництва.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Бізнес-акселератори в системі публічної економіки доцільно розглядати як інструмент відповідального управління інноваційним підприємництвом, який поєднує функції прискорення розвитку стартапів, координації взаємодії стейкхолдерів, формування підприємницьких компетентностей і створення публічної цінності. Їхня результативність проявляється у ринкових результатах підтриманих проєктів та у соціальних, інституційних, екосистемних ефектах, зокрема у створенні робочих

місць, розширенні інклюзивного доступу до підприємницьких можливостей, посиленні регіональних мереж взаємодії та підтримці інноваційної спроможності територій.

Оцінювання ефективності бізнес-акселератора має здійснюватися на багатовимірній основі, із застосуванням ресурсних, процесних, ринкових, публічних, інституційних, інклюзивно-орієнтованих і довгострокових показників. Така система формує комплексний профіль ефективності акселератора, який дає змогу врахувати різні аналітичні запити суб'єктів оцінювання. Можливе агрегування нормалізованих показників в інтегральний індекс, якщо система ваг визначається відповідно до пріоритетів держави, інвестора або територіальної громади.

Одним із ключових чинників ефективності бізнес-акселератора є ступінь його інтеграції в інноваційну екосистему. Таку інтегрованість доцільно визначати за сукупністю операційно вимірюваних ознак.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням методики емпіричного оцінювання публічної цінності, що створюється бізнес-акселераторами, а також із побудовою інтегральних та субінтегральних показників для вимірювання їх економічних, соціальних, інституційних і екосистемних ефектів. Окремого наукового опрацювання потребують питання адаптації моделей акселерації до умов регіонального розвитку, воєнних і післякризових трансформацій, а також інтеграції принципів відповідальних інновацій у державну та місцеву політику підтримки підприємництва.

Список використаної літератури

1. Incubation and Acceleration. URL: <https://www.oecd.org/en/about/projects/incubation-and-acceleration.html>
2. Гребенник Н. Г., Лабунська О. В. Бізнес-акселератори та їх вплив на розвиток інноваційної екосистеми України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 10 (311). С. 80-92. DOI: DOI:10.32680/2409-9260-2023-10-311-80-92
3. Зянько В.В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку. Монографія. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. 397 с.
4. Вахович І.М., Лютак О.М., Ковальчук Н.В. Особливості розвитку інноваційного підприємництва в Україні в сучасних умовах. *Актуальні проблеми економіки*. 2023. № 8 (266). С. 65-73. DOI: 10.32752/1993-6788-2023-1-266-65-73
5. Зінчук Т. Сучасні драйвери інноваційного підприємництва: українські реалії та європейський досвід. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-125>
6. Hausberg J. P., Korreck S. Business incubators and accelerators: a co-citation analysis-based, systematic literature review. *Journal of Technology Transfer*. 2020. Vol. 45(1). P. 151–176.

7. Bliemel, M., Flores, R., De Klerk, S., & Miles, M. P. Accelerators as start-up infrastructure for entrepreneurial clusters. *Entrepreneurship & Regional Development*, 2019. 31(1–2), 133–149.
8. Лабунська О. Організаційно-економічна модель бізнес-акселератора як підприємницької структури. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-32>
9. Responsible innovation. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/responsible-innovation.html>
10. Promoting innovative entrepreneurship. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099435404222425028/pdf/IDU1c5664f6e1c35c146ca1855f13d13e3b79c24.pdf>
11. Entrepreneurial Ecosystem Diagnostics. URL: https://www.oecd.org/en/publications/entrepreneurial-ecosystem-diagnostics_7096961f-en/full-report.html
12. Ali Amin. Insights from Top-Performing Incubators & Accelerators. 2024. URL: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/events/2024/1/-recent-evolutions-in-incubation-and-acceleration-practices-for-start-up-and-scale-up-promotion/Ali-Amin-presentation.pdf>

References

1. OECD. (n.d.). Incubation and acceleration. <https://www.oecd.org/en/about/projects/incubation-and-acceleration.html>
2. Grebenyk, N.H., & Labunska, O. V. (2023). Business accelerators and their impact on the development of Ukraine's innovation ecosystem. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, 10(311), 80–92. <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/311/pdf/80-92.pdf> [in Ukrainian].
3. Zianko, V.V. (2008). Innovative entrepreneurship: Essence, mechanisms, and forms of development. Universum-Vinnytsia [in Ukrainian].
4. Vakhovych, I.M., Liutak, O.M., & Kovalchuk, N. . (2023). Features of innovative entrepreneurship development in Ukraine under current conditions. *Aktualni problemy ekonomiky*, 8(266), 65–73. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2023/08/08.23._topic_Iryna-M.-Vakhovych-Olena-M.-Liutak-Nadia-V.-Kovalchuk-65-73.pdf [in Ukrainian].
5. Zinko, T. (2024). Modern drivers of innovative entrepreneurship: Ukrainian realities and European experience. *Ekonomika ta suspilstvo*, 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-125> [in Ukrainian].
6. Hausberg, J. P., & Korreck, S. (2020). Business incubators and accelerators: A co-citation analysis-based systematic literature review. *Journal of Technology Transfer*, 45(1), 151–176. <https://doi.org/10.1007/s10961-018-9651-y>

7. Bliemel, M., Flores, R., De Klerk, S., & Miles, M. P. (2019). Accelerators as start-up infrastructure for entrepreneurial clusters. *Entrepreneurship & Regional Development*, 31(1–2), 133–149. <https://doi.org/10.1080/08985626.2018.1537152>
8. Labunska, O. (2025). Organizational and economic model of a business accelerator as an entrepreneurial structure. *Ekonomika ta suspilstvo*, 74. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-32> [in Ukrainian].
9. OECD. (n.d.). Responsible innovation. <https://www.oecd.org/en/topics/responsible-innovation.html>
10. World Bank. (2022). Promoting innovative entrepreneurship. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099435404222425028/pdf/IDU1c5664f6e1c35c146ca1855f13d13e3b79c24.pdf>
11. OECD. (n.d.). Entrepreneurial ecosystem diagnostics. https://www.oecd.org/en/publications/entrepreneurial-ecosystem-diagnostics_7096961f-en/full-report.html
12. Ali, A. (2024). Insights from top-performing incubators & accelerators. OECD. <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/events/2024/1/-recent-evolutions-in-incubation-and-acceleration-practices-for-start-up-and-scale-up-promotion/Ali-Amin-presentation.pdf>

Надходження рукопису до журналу: 02.05.2026

Прийнято до друку рукопис після рецензування: 06.06.2026

Дата публікації: 30.06.2026